

HISTORICKÉ A KULTURNÍ PAMÁTKY

„Jedním z nejpříjemnějších zjištění při kulturně-historické analýze pohornické krajiny bylo to, že existují lidé, kteří se ve svém volném čase a na vlastní náklady snaží zachránit chátrající historické objekty a památná místa v těžbou zasažené a lidmi opuštěné krajině.“

Mgr.
Radim Kravčík

Lidé přicházejí a odcházejí, dílo zůstává

Lidské dílo nelze beze zbytku zničit či vymazat. Možná by se o takovém tvrzení dalo s úspěchem pochybovat, ale velké množství drobných, ale i raritních památek na území pohornické krajiny Karvinska naznačuje, že leccos na něm může být i pravdivého. Intenzivní důlní činnost na tomto území sice dokázala zničit sídelní struktury, ale nedokázala zamaskovat fakt, že zde žili lidé. Žili své obyčejné i neobyčejné životy a zůstaly po nich kulturně-historické památky, které nechceme a ani nemůžeme opomenout. A bylo by hříchem, nechat je chátrat a upadnout do prachu zapomnění.

Památky znovu nacházejí „své“ oči

Památky chtějí přetrvat. Chtějí být viděny. Zaslouží si být viděny. A mají zde pro to skvělé předpoklady. Dobrá dopravní dostupnost a překvapivě dobrý stav většiny památek na území pohornické krajiny dává do budoucna nadějný příslib, že dědictví našich předků bude zachováno i v budoucnu. Je naší povinností směrem k budoucím generacím nenechat upadnout v zapomnění takové historické skvosty, jako je například „šikmý“ kostel sv. Petra z Alkantary nebo areál bývalého dolu Barbora či Gabriela. A zvýšený zájem veřejnosti dává tušit, že se tak ani nestane. Potěšujícím zjištěním je fakt, že se zde už dnes pořádají organizované prohlídky nebo komentované projížďky po báňských vlečkách. Že na Facebooku vznikají skupiny, zabývající se historií této lokality. Zakládají se spolky na obnovu dochovaných historických objektů,

jako je například areál bývalého hřbitova Slezské církve evangelické augsburského vyznání. Že se zde točí filmy. Nebo že zde rozkvétá geocaching, jeden z fenoménů dnešní doby. To vše totiž do této krajiny přivádí nový život a dává ji obrovský potenciál.

Číslo 94 žije!

Málokdo by zřejmě čekal, že na území, které je v našich myslích zafixované především jako území průmyslové či důlní, se nachází 94 objektů a lokalit s neopomenutelným kulturně-historickým významem (od kapliček, bunkrů až po šikmý kostel). Z toho rovných 16 z nich je pak prohlášeno za kulturní památky. Návštěvníci pohornické krajiny tak zde mohou nalézt například 24 sakrálních památek a stejný počet pomníků, hrobů a náhrobků. Na své si určitě přijdou obdivovatelé vojenských nebo industriálních objektů i příznivci občanské architektury. Co se týká kultury a historie má tedy pohornická krajina rozhodně co nabídnout. Musíme se však i nadále zaměřit na ochranu dalších areálů a objektů, které bychom mohli v budoucnu využívat a zůstaly by tak zachovány i pro další desetiletí.

Genus loci není nesmrtelný

Atmosféra místa je tvořena jeho historií, příběhy, architekturou, nebo alespoň jejími pozůstatky. Staletí vznikající auru přitažlivosti lze bohužel zničit v relativně krátkém čase. Ani pohornické krajiny

se nevyhýbají negativní zásahy člověka a je jen na nás, jak se ze svých předchozích chyb poučíme, abychom se jich do budoucna dokázali vyvarovat. Typickým příkladem může být třeba chátrání nebo demolice cenných historických objektů, které nejsou památkově chráněny nebo nejsou obecně považovány za historicky nebo architektonicky hodnotné. Za další negativní jev můžeme určitě považovat i rušení statutu kulturních památek.

Dobří lidé přinášejí naději

A tak se na jedné straně při úvahách nad měkkým a citlivým rekreačním využitím pohornické krajiny jednoznačně nabízí zpřístupnění a zprostředkování území s využitím energovodů, železničních vleček a současné infrastruktury. Na straně druhé je pak na místě zvážit vymezení oblastí, kde přírodní procesy nebudou regulovány a budou chráněny před civilizačními tlaky. Současně je také potřeba vytipovat a zachovat vizuální dominanty a najít nové využití i způsob ochrany architektonických památek. Pohornická krajina je natolik unikátní, že si to zcela jistě zaslouží.

Příležitosti máme, pojd'me je využít

Možností a způsobů, jak využít všech pozitiv pohornické krajiny a naopak eliminovat jevy negativní, se nabízí mnoho. Patří mezi ně rozhodně vybudování naučných stezek propojujících významná historická i přírodovědná místa.

S tím souvisí také potřeba atraktivně informovat veřejnost o jednotlivých památných objektech a lokalitách, ať už prostřednictvím besed, přednášek, tiskovin nebo online nástrojů. Doporučit lze rovněž zpřístupnění dolu Barbora,

jehož areál je vhodný pro pořádání nejrůznějších kulturních i sportovních akcí nebo oživení místních hornických legend a zvyků. V neposlední řadě je zcela určitě na místě investovat energii do záchrany chátrajících historických objektů a vytipovat ze současných areálů, objektů ty, které budou připomínat a uchovávat zdejší historický odkaz. Jen tak se nám totiž podaří uchovat jedinečný kulturně-historický odkaz pohornické krajiny i pro další generace.

